

FACTSHEET

ToerismeInleiding & Context

Tijdens de High Level VC toerisme van 27 april jl zijn de effecten van de coronacrisis voor de toerismesector besproken. De afgelopen jaren was toerisme binnen Europa geen prioritair dossier. De nadruk lag en ligt vooral op delen van kennis en goede voorbeelden. De inzet is om geen extra geld beschikbaar te stellen buiten de reeds bestaande kaders van het Meerjarig Financieel Kader (MFK) en de genomen crisismaatregelen en om geen nieuwe maatregelen op EU-niveau te nemen. De reeds bestaande maatregelen voldoen vooralsnog.

Het (10)(2a) voorzitterschap was oorspronkelijk van plan om tijdens het voorzitterschap raadsconclusies op te stellen over duurzaam en verantwoordelijk toerisme. Door de coronacrisis is dit onderwerp geen prioriteit meer en liggen de onderhandelingen over de conclusies stil. De focus ligt nu op de gevolgen van de coronacrisis voor de sector en het inzetten op herstel van de sector na de crisis.

Nederlandse inzet

Internationaal ziet NL vooral de meerwaarde van kennisontwikkeling en uitwisseling van goede voorbeelden. Bij de gedachtewisseling over de mogelijke op- en inrichting van een (nieuw Europees) platform om kennis uit te wisselen is NL van mening dat het delen van goede voorbeelden en ervaringen nuttig is en dat hiervoor bestaande platforms ook bruikbaar kunnen zijn. Binnen organisaties zoals OECD en UNWTO¹ vindt reeds internationale afstemming plaats. Bestaande EU-overleggen zoals de Raadswerkgroep Toerisme zijn ook geschikt. Het is juist in deze tijd belangrijk om zaken niet onnodig dubbel te doen.

De inzet van NL is om geen nieuwe maatregelen en nieuwe financiële steun voor de toerismesector in te zetten buiten de reeds bestaande fondsen. Als er extra geld beschikbaar komt vanuit bestaande fondsen en nieuwe crisisinstrumenten binnen het MFK, dan moet de gastvrijheidssector hier gebruik van kunnen maken. Nederland is van mening dat subsidiariteit een belangrijk uitgangspunt is en blijft. Bevoegdheden moeten blijven deze nu zijn vastgelegd. Toerismebeleid is grotendeels een nationale competentie.

Mogelijk komt een verzoek om uitbreiding van de Pakketreizenrichtlijn PTD (*Package Travel Directive*) ter sprake. Dit staat niet op de agenda, maar er is een kans dat een aantal lidstaten dit op zal brengen. Een aantal lidstaten, waaronder België, Duitsland en Frankrijk zijn voorstander van aanpassing van de PTD. Zij wensen een Europese (nood)verordening die ervoor zorgt dat het recht op terugbetaling uit de PTD tijdelijk buiten werking wordt gesteld, zodat consumenten alleen recht hebben op een voucher. Het lijkt erop dat deze verordening in hun ogen breder zou moeten gelden dan alleen de pakketreizen, namelijk ook voor vliegtickets en evenementen. NL is op dit moment geen voorstander hiervan omdat de liquiditeitspositie van de touroperators op dit moment ondersteund wordt door de generieke steun maatregelen zoals de NOW regeling. In de factsheet PTD vindt u meer gedetailleerde informatie over dit onderwerp.

Acties EZK

Het kabinet heeft een ruim pakket aan steunmaatregelen voor getroffen sectoren. Zowel met betrekking tot behoud van werkgelegenheid als liquiditeitssteun. Deze maatregelen zijn ook ter ondersteuning van de toerismesector.

Relevante maatregelen voor de sector zijn:

- De NOW-regeling (Tijdelijke noodmaatregel overbrugging voor werkgelegenheid). Deze regeling ondersteunt werkgevers die als gevolg van de coronacrisis kampen met een substantieel omzetverlies (minimaal 20%). Met de NOW regeling kunnen zij werknemers met een vast en flexibel contract doorbetalen. De tegemoetkoming kan in ieder geval voor drie maanden worden aangevraagd.

¹ Organisatie voor Economische Ontwikkeling en Samenwerking en Wereld Toerismeorganisatie

FACTSHEET

- Daarnaast is voor extra ondersteuning bij liquiditeit de BMKB (borgstelling-MKB kredieten) regeling versoepeld. Het kabinet heeft besloten om de premie te verlagen naar 2%. Daarnaast wordt op basis van de verwachte benutting van de BMKB het garantiebudget van de BMKB verhoogd van de beschikbare 765 miljoen euro naar 1,5 miljard euro.
- Op 7 april een verbreding van de Tegemoetkoming ondernemers getroffen sectoren aangekondigd, waardoor nu ook veel bedrijven uit de toerimesector voor in aanmerking komen.
- Op dit moment werkt het Kabinet aan Steunfonds pakket 2. Ook wordt er gekeken naar de mogelijkheden voor specifieke regeling voor zwaar getroffen sectoren zoals de horeca, recreatie en evenementen. Precieze uitwerking hiervan volgt na 18 mei richting de Kamer. i

Daarnaast wordt op dit moment door het Nederland Bureau voor Toerisme en Congressen (NBTC) samen met lokale marketingorganisaties gewerkt aan een hersteloffensief voor de toerimesector in de periode na versoepeling van de coronamaatregelen. Hierbij wordt ingezet op de nationale en internationale markt.

Om de effecten van de maatregelen te monitoren en gezamenlijk te kijken hoe de effecten van de coronacrisis zo goed mogelijk te verkleinen, wordt gezamenlijk met de toerimesector gewerkt aan goed herstel. De sector en het kabinet hebben afgesproken om als sector en overheid structureel te overleggen, indien noodzakelijk op bestuurlijk niveau.

Het kabinet heeft aan sectoren gevraagd na te denken hoe zij binnen een anderhalve meter samenleving weer kunnen openen en dit in een protocol vast te leggen. Hiermee bevordert het kabinet dat sectoren - zodra de omstandigheden dit weer toelaten - zo snel mogelijk weer open kunnen. De recreatie en horecasector hebben deze protocollen ontwikkeld en zijn op dat moment in gesprek met de overheid hoe zij deze ook in de praktijk toe kunnen passen indien zij mogelijk vanaf 1 juni deels weer open kunnen.

Krachtenveld

Veel lidstaten, zoals (10)(2a) treffen soortgelijke generieke maatregelen voor werkgelegenheidsproblematiek en liquiditeitsondersteuning. Er zijn in bijna alle landen uitgebreide garantie- en kredietfondsen. Een aantal landen heeft echter specifieke fondsen voor getroffen sectoren waaronder de toerisme industrie. Hier zijn specifieke kredieten met overheids garanties geoormdert voor bedrijven uit deze sectoren, soms specifiek mkb. Voorbeelden van deze landen zijn (10)(2a). Dit zijn wel landen waar toerisme nog groter onderdeel is van het BNP dan in NL (10)(2a) heeft extra geld beschikbaar gesteld voor sociaal en jeugdtoerisme.

Daarnaast is een aantal landen bezig met een hersteloffensief. Veel landen zetten in op de promotie van de eigen toerisme-industrie en het stimuleren van vooral binnenlands toerisme.

Achtergrond/toelichtingFacts & figures (algemeen toerisme)

- Wereldwijd is het totaal aantal toeristen (met overnachting) toegenomen met 6% in 2018 naar een totaal van 1,4 miljard.
- De Europese toeristische sector is verantwoordelijk voor ca. 10% van het Europees BBP en ca. 12% van de Europese banen.
- Het wereldwijde marktaandeel van de Europese toeristische sector is ca. 40%, met een totaal aantal van ca. 562 miljoen bezoekers per jaar.
- In 2018 hebben 18,8 miljoen internationale bezoekers Nederland bezocht.
- De bijdrage van de toerimesector aan het bruto nationaal product is 4,4 % en het aantal toeristische banen is 791.000. Dit is 7,5 % van het totaal aantal banen (cijfers 2018).

Cijfers n.a.v. coronacrisis:

- De OECD verwacht een afname van internationaal toerismeverkeer in OESO-landen van 45% in 2020, tot mogelijk 70% indien het herstel pas na september kan beginnen.
- Op wereldschaal wordt minimaal een terugloop van 20-30% van internationale toeristen verwacht.

FACTSHEET

Hieronder vindt u een tabel met overzicht van bijdragen van de toerismesector aan de economie (gerangschikt per lidstaat naar % van bruto nationaal product). Voor enkele landen is ook data beschikbaar voor de afname van toerisme in het eerste kwartaal van 2020 ten opzichte van Q1 2019.

Land (OECD data)	Bijdrage aan BNP (%)	Afname Q1 2020
Italië	13,3	-48,0
Cyprus	13,0	
Portugal	12,5	-21,8
Spanje	11,8	-34,6
Kroatië	11,4	
Frankrijk	7,4	-37,3
Zweden	7,0	
Griekenland	6,8	
Oostenrijk	6,5	
Malta	6,1	
Hongarije	6,0	
Estland	5,4	
Slovenië	5,3	
Nederland	4,4	-37,6
Letland	4,3	
Duitsland	3,9	-44,8
Bulgarije	3,7	
Ierland	3,2	
Litouwen	3,1	
Tsjechië	2,9	
Slowakije	2,8	
Roemenië	2,8	
Finland	2,5	
België	2,3	
Denemarken	2,0	

FACTSHEET

Luxemburg	1,7
Polen	1,2

FACTSHEET